

P/8108119

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO ZAŠTITE OKOLIŠA
I ZELENE TRANZICIJE

Uprava za procjenu utjecaja na okoliš
i održivo gospodarenje otpadom
Sektor za procjenu utjecaja na okoliš

KLASA: UP/I-351-03/24-09/356

URBROJ: 517-05-1-1-24-13

Zagreb, 12. studenoga 2024.

Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije, OIB: 59951999361, na temelju članka 90. stavka 1. Zakona o zaštiti okoliša („Narodne novine“, broj 80/13, 153/13, 78/15, 12/18 i 118/18) te članka 27. stavka 1. Zakona o zaštiti prirode („Narodne novine“, broj 80/13, 15/18, 14/19 i 127/19) i odredbe članka 27. stavka 3. Uredbe o procjeni utjecaja zahvata na okoliš („Narodne novine“, broj 61/14 i 3/17), na zahtjev nositelja zahvata Agencije za ugljikovodike, OIB: 72156517632, Miramarska cesta 24, Zagreb, nakon provedenog postupka ocjene o potrebi procjene utjecaja na okoliš, donosi

R J E Š E N J E

I. Za namjeravani zahvat – geotermalne istražne bušotine na preliminarnom istražnom prostoru „Bockovac“, Osječko-baranjska županija – nije potrebno provesti postupak procjene utjecaja na okoliš, uz primjenu sljedećih mjera zaštite okoliša (A) te provedbu programa praćenja stanja okoliša (B):

A. Mjere zaštite okoliša

1. Provoditi mjere zaštite okoliša koje su predviđene Idejnim projektom.
2. Poštovati ovim postupkom definirana ograničenja za smještaj bušotinskih radnih prostora.
3. Nakon provedenih istražnih radova, površinu bušotinskog radnog prostora i lagune sanirati i dovesti u stanje blisko zatečenom.
4. Koristiti u najvećoj mjeri postojeće putove.
5. Prema mogućnostima istražne radove vremenski planirati te izvesti u razdoblju malih voda (sušnog razdoblja).
6. Od nadležnog tijela za upravljanje i zaštitu voda zatražiti kote poplavnih linija na širem području zahvata i sukladno istima odrediti područje za smještaj opreme u slučaju nailaska vodnog vala.
7. Izraditi interni Operativni plan provedbenih aktivnosti u slučaju nailaska poplavnog vala.
8. Pratiti trodnevnu vremensku prognozu tijekom pripreme bušotinskog radnog prostora, izvođenja istražnih radova i demontaže postrojenja, kako bi se u slučaju nailaska vodnog

- vala, odnosno pojave intenzivnih padalina uklonila sva lako mobilna oprema i poduzele mjere smanjivanja rizika poplavlivanja područja bušotinskog radnog prostora.
9. Prije eventualne pojave velikih voda na lokacijama izvođenja istražnih bušotina, odnosno ekstremnih oborina prekinuti proces bušenja, bušotinu privremeno zatvoriti te svu lako mobilnu opremu, građevinske strojeve, materijale i sirovine ukloniti s pozicija ugroženih velikom vodom. Opremu koju nije moguće lako premjestiti potrebno je zaštititi adekvatnim tehničkim rješenjima.
 10. Invazivne biljne vrste u obuhvatu planiranog zahvata redovito uklanjati i propisno zbrinuti.
 11. U suradnji s nadležnom šumarijom definirati pristupne putove gradilištima koristeći postojeću i/ili planiranu infrastrukturu u najvećoj mogućoj mjeri.
 12. Tijekom planiranja radova izbjeći površine šuma visokog uzgojnog oblika (sjemenjače) hrasta lužnjaka i poljskog jasena u najvećem mogućem dijelu, a koje su unutar cjelovitog šumskog kompleksa. U suprotnom, pripreme radove i izgradnju planirati u rubnom dijelu šumskog kompleksa površina šuma visokog uzgojnog oblika hrasta lužnjaka i poljskog jasena.
 13. Ukoliko se istražna bušotina postavi unutar šumskog područja, posječenu drvenu masu potrebno je što prije izvesti iz šume te uspostaviti šumski red (povaditi panjeve te uhrpati ili odvesti granjevinu radi sprječavanja progradacije štetnika).
 14. Redovito održavati tehničku ispravnost te higijenu vozila i strojeva radi sprječavanja nastanka požara i širenja invazivnih vrsta.
 15. Uspostaviti suradnju s lovoovlaštenikom radi dogovora o pravovremenom izmještanju lovnogospodarskih i/ili lovnotehničkih objekata na druge lokacije ukoliko za to postoji potreba te osiguravanja mira u lovištu i preusmjeravanja divljači u mirniji dio lovišta.
 16. Radove nastojati izvoditi izvan reproduktivne sezone većine glavnih vrsta divljači (izvan razdoblja od ožujka do kolovoza).
 17. Svako eventualno stradavanje divljači bez odlaganja prijaviti lovoovlašteniku.
 18. Prilikom izvođenja zemljanih radova humusni sloj adekvatno odložiti na za to predviđeno mjesto te ga sukladno mogućnostima, u skladu s propisima, ponovno iskoristiti.
 19. Ograničiti kretanje teške mehanizacije prilikom građevinskih radova u cilju izbjegavanja degradiranja tla povećanim prohodom teške mehanizacije, odnosno u najvećoj mogućoj mjeri koristiti postojeću mrežu putova.
 20. Ukoliko se prilikom izvođenja radova naiđe na elemente kulturno-povijesne baštine, a prije svega na arheološke nalaze, potrebno je obustaviti radove i obavijestiti nadležno tijelo za zaštitu kulturno-povijesne baštine te postupati sukladno daljnjim uputama istoga.

B. Program praćenja stanja okoliša

1. Provoditi praćenje agroekološkog stanja tla. Uzorkovanje tla provesti na i oko bušotinskog radnog prostora prije početka bilo kakvih radova radi utvrđenja zatečenog stanja kvalitete tla te nakon trajnog napuštanja istražnih bušotina u slučaju negativnosti. Uzorkovanje i agroekološku analizu tla provodit će ovlaštena osoba.
2. Kako bi se utvrdio mogući utjecaj na vode, izraditi dva piezometra. Piezometre smjestiti na rubovima bušotinskog radnog prostora te ih koristiti za uzimanje uzoraka vode za analizu. Piezometre izvesti za svaku istražnu bušotinu do dubine 30 m od površine tla te vodu uzorkovati tri puta na sljedeći način:
 - prvo uzorkovanje prije izvođenja istražne bušotine,
 - drugo uzorkovanje tijekom izvedbe bušotine,
 - treće uzorkovanje nakon završenog procesa bušenja.

3. Podzemnu vodu uzorkovanu iz piezometara ispitivati na sljedeće pokazatelje: razina vode (m), temperatura vode (°C), vidljiva otpadna tvar (-), vidljiva boja (-), primjetljiv miris (-), pH - 25°C, suhi ostatak – 105°C (mg/L), ukupna otopljena tvar – 180°C (mg/L), permanganatni indeks (mg O₂/L), Natrij (mg/L), Kalij (mg/L), magnezij (mg/L), kalcij (mg/L), cink (mg/L), kadmij (mg/L), krom (ukupni) (mg/L), mangan (mg/L), željezo (ukupno) (mg/L), željezo (dvovalentno) (mg Fe²⁺/L), živa (ukupna) - (mg/L), vodik sulfid – otopljen (mg/L), ukupna ulja i masnoće (mg/L), anionski detergentski (mg/L), neoinonski detergentski (mg/L), kationski detergentski (mg/L), mineralna ulja (mg/L), klorid -Cl⁻ (mg/L), bromid – Br⁻ (mg/L), sulfat – SO₄²⁻(mg/L).
- II. Za namjeravani zahvat – geotermalne istražne bušotine na preliminarnom istražnom prostoru „Bockovac“, Osječko-baranjska županija – nije potrebno provesti glavnu ocjenu prihvatljivosti za ekološku mrežu.
- III. Ovo rješenje prestaje važiti ako nositelj zahvata Agencija za ugljikovodike, Miramarska cesta 24, Zagreb, u roku od dvije godine od dana izvršnosti rješenja ne podnese zahtjev za izdavanje lokacijske dozvole, odnosno drugog akta sukladno posebnom zakonu.
- IV. Važenje ovog rješenja, na zahtjev nositelja zahvata Agencije za ugljikovodike, Miramarska cesta 24, Zagreb, može se jednom produžiti na još dvije godine uz uvjet da se nisu promijenili uvjeti utvrđeni u skladu sa zakonima i drugi uvjeti u skladu s kojima je izdano rješenje.
- V. Ovo rješenje objavljuje se na internetskim stranicama Ministarstva zaštite okoliša i zelene tranzicije.

O b r a z l o ž e n j e

Nositelj zahvata Agencija za ugljikovodike, Miramarska cesta 24, Zagreb, sukladno odredbama članka 82. Zakona o zaštiti okoliša i članka 25. stavka 1. Uredbe o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (dalje u tekstu: Uredba), podnio je 23. kolovoza 2024. godine Ministarstvu zaštite okoliša i zelene tranzicije (dalje u tekstu: Ministarstvo) zahtjev za provedbu postupka ocjene o potrebi procjene utjecaja na okoliš geotermalnih istražnih bušotina na preliminarnom istražnom prostoru „Bockovac“, Osječko-baranjska županija. Uz zahtjev je priložen Elaborat zaštite okoliša koji je u kolovozu 2024. godine izradio ovlaštenik DVOKUT - ECRO d.o.o. iz Zagreba, koji ima suglasnost Ministarstva za izradu dokumentacije potrebne za provedbu postupka ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš (KLASA: UP/I-351-02/24-08/6; URBROJ: 517-05-1-24-2 od 29. travnja 2024. godine). Voditelj izrade Elaborata je Tomislav Hriberšek, mag.geol.

Pravni temelj za vođenje postupka ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš su odredbe članka 78. stavka 1. Zakona o zaštiti okoliša i odredbe članaka 24., 25., 26. i 27. Uredbe. Naime, za zahvate navedene u točki 10.12. *Istražne i druge duboke bušotine izuzev bušotina koje služe za ispitivanje stabilnosti tla/geotehničke istražne bušotine* Priloga II. Uredbe, ocjenu o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš provodi Ministarstvo. Osim navedenog, člankom 27. stavkom 1. Zakona o zaštiti prirode utvrđeno je da se za zahvate za koje je određena provedba ocjene o potrebi procjene utjecaja na okoliš provodi prethodna ocjena prihvatljivosti za područje ekološke mreže u okviru postupka ocjene o potrebi procjene. Postupak ocjene je proveden jer nositelj zahvata planira izradu dvije geotermalne istražne bušotine na određenom perspektivnom području unutar preliminarnog istražnog prostora „Bockovac“.

O zahtjevu nositelja zahvata za pokretanjem postupka ocjene o potrebi procjene utjecaja na okoliš sukladno članku 7. stavku 2. točki 1. i članku 8. Uredbe o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša („Narodne novine“, broj 64/08) na internetskim stranicama Ministarstva objavljena je 2. listopada 2024. godine Informacija o zahtjevu za provedbom postupka ocjene o potrebi procjene utjecaja na okoliš geotermalnih istražnih bušotina na preliminarnom istražnom prostoru „Bockovac“, Osječko-baranjska županija (KLASA: UP/I-351-03/24-09/356; URBROJ: 517-05-1-1-24-2 od 25. rujna 2024. godine).

U dostavljenoj dokumentaciji (Elaboratu zaštite okoliša) navedeno je, u bitnom, sljedeće: *Preliminarni istražni prostor „Bockovac“, ukupne površine 131,5 km², obuhvaća administrativno-teritorijalno područje Općine Viljevo, Općine Magadenovac i Grada Donjeg Miholjca u Osječko-baranjskoj županiji. Točne lokacije istražnih bušotina, to jest koordinate ušća bušotina u trenutnoj projektnoj fazi nije moguće precizno odrediti te je preliminarni istražni prostor „Bockovac“ određen kao perspektivno područje unutar kojeg je predviđeno izvođenje dvije istražne bušotine (Bockovac GT-1 i Bockovac GT-2). Izrada dvije istražne bušotine geotermalne vode (Bockovac GT-1 i Bockovac GT-2) na prethodno navedenom perspektivnom području obuhvaća sljedeće naftno-rudarske aktivnosti:*

- *uređenje bušotinskog radnog prostora, odnosno platoa veličine 150 x 110 m za smještaj bušačeg postrojenja ($P = 16\,500\text{ m}^2$, to jest 1,65 ha);*
- *izradu lagune za proizvodno ispitivanje, odnosno jame veličine 100 x 80 m, dubine 4 m ($P = 8\,000\text{ m}^2$; $V = 32\,000\text{ m}^3$);*
- *izradu kanala istražne geotermalne bušotine;*
- *u slučaju negativnog ishoda ispitivanja ležišta geotermalne vode, izvedba trajnog napuštanja kanala bušotine, saniranje bušotinskog radnog prostora i prostora lagune te vraćanje zemljišta prvobitnoj namjeni;*
- *u slučaju pozitivnog ishoda ispitivanja ležišta geotermalne vode, opremanje bušotine te svođenje bušotinskog radnog prostora na optimalnu veličinu za pridobivanje geotermalne vode (plato dimenzija 50 x 80 m).*

Naftno-rudarski radovi bušenja, opremanja i ispitivanja bušotine, izvodit će se u skladu s provjerenim Projektom izrade geotermalne bušotine. Također, u slučaju pozitivnog ishoda predmetne bušotine, prije početka eksploatacije geotermalne vode na lokacija planiranog zahvata obvezna je provedba postupka ocjene o potrebi procjene utjecaja na okoliš temeljem točke 10.3. Eksploatacija mineralnih i geotermalnih voda iz kojih se može koristiti akumulirana toplina u energetske svrhe Priloga II. Uredbe.

Ministarstvo je u postupku ocjene dostavilo zahtjev (KLASA: UP/I-351-03/24-09/356; URBROJ: 517-05-1-1-24-3 od 25. rujna 2024. godine) za mišljenje Upravi za zaštitu prirode i Upravi vodnoga gospodarstva i zaštite mora Ministarstva, Upravi šumarstva, lovstva i drvne industrije Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva, Upravi za zaštitu kulturne baštine Ministarstva kulture i medija, Upravnom odjelu za prostorno uređenje, graditeljstvo i zaštitu okoliša Osječko-baranjske županije, Gradu Donjem Miholjcu, Općini Magadenovac i Općini Viljevo.

Upravni odjel za prostorno uređenje, graditeljstvo i zaštitu okoliša Osječko-baranjske županije dostavio je Mišljenje (KLASA: 351-05/24-04/28; URBROJ: 2158-16/29-24-2 od 7. listopada 2024. godine) u kojem navodi da za planirani zahvat nije potrebno provesti postupak procjene utjecaja na okoliš. Uprava za zaštitu prirode Ministarstva dostavila je Mišljenje (KLASA: 352-07/24-02/314; URBROJ: 517-10-2-2-24-2 od 11. listopada 2024. godine) u kojem navodi da za planirani zahvat nije potrebno provesti postupak procjene utjecaja na okoliš i da je zahvat prihvatljiv za ekološku mrežu. Općina Magadenovac dostavila je Mišljenje (KLASA: 310-01/24-01/20; URBROJ: 2158-26-03-24-2 od 14. listopada 2024. godine) u kojem navodi da planirani zahvat neće imati značajan negativan utjecaj na sastavnice okoliša iz područja nadležnosti Općine

Magadenovac. Grad Donji Miholjac dostavio je Mišljenje (KLASA: 351-01/24-01/7; URBROJ: 2158-5-04-24-2 od 9. listopada 2024. godine) u kojem navodi da planirani zahvat neće imati značajan utjecaj na okoliš. Općina Viljevo dostavila je Mišljenje (KLASA: 351-01/24-01/17; URBROJ: 2158-39-01-24-02 od 14. listopada 2024. godine) u kojem navodi da planirani zahvat neće imati značajan negativan utjecaj na sastavnice okoliša iz područja nadležnosti Općine Viljevo. Uprava za zaštitu kulturne baštine Ministarstva kulture i medija dostavila je Mišljenje (KLASA: 612-08/24-11/0081; URBROJ: 532-05-01-01-01/7-24-4 od 24. listopada 2024. godine) u kojem navodi da za planirani zahvat sa stajališta zaštite kulturne baštine nije potrebno provesti postupak procjene utjecaja na okoliš. Uprava vodnoga gospodarstva i zaštite mora Ministarstva dostavila je Mišljenje (KLASA: 325-11/24-05/326; URBROJ: 517-09-1-24-4 od 8. studenoga 2024. godine) u kojem navodi da za planirani zahvat s vodnogospodarskog stajališta nije potrebno provesti postupak procjene utjecaja na okoliš, uz poštivanje mjera i ograničenja iz Odluke o zaštiti izvorišta Donji Miholjac („Službeni glasnik Grada Donji Miholjac“, broj 6/19). Uprava šumarstva, lovstva i drvne industrije Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i ribarstva dostavila je Mišljenje (KLASA: 351-03/24-01/323; URBROJ: 525-10/591-24-2 od 11. studenoga 2024. godine) u kojem navodi da uz propisivanje predložene mjere zaštite okoliša planirani zahvat neće imati značajan utjecaj na šume i šumarstvo te divljač i lovstvo.

Na planirani zahvat obrađen Elaboratom zaštite okoliša, koji je objavljen uz Informaciju o zahtjevu za provedbom postupka ocjene o potrebi procjene utjecaja na okoliš na internetskim stranicama Ministarstva, nisu zaprimljene primjedbe javnosti niti zainteresirane javnosti.

Razlozi zbog kojih nije potrebno provesti ni postupak procjene utjecaja na okoliš niti glavnu ocjenu prihvatljivosti za ekološku mrežu su sljedeći: Unutar perspektivnog područja određena je zonacija pogodnosti za smještaj bušotinskih radnih prostora (BRP-a) i laguna unutar perspektivnog područja, kako bi se eventualni negativni utjecaj izvođenja naftno-rudarskih radova sveo na najmanju moguću mjeru, odnosno spriječio. Zonacija pogodnosti podijeljena je u tri kategorije:

- Zona 1: zona najmanje pogodnosti, odnosno zona izbjegavanja lociranja bušotinskih radnih prostora;
- Zona 2: zona umjerene pogodnosti lociranja bušotinskih radnih prostora uz primjenu mjera ublažavanja predloženih Elaboratom zaštite okoliša;
- Zona 3: zona najbolje pogodnosti lociranja bušotinskih radnih prostora uz primjenu mjera ublažavanja predviđenih Idejnim projektom.

Prilikom određivanja prostornih ograničenja korišten je općenito princip „izbjegavanja“ nastanka negativnog utjecaja, na način da se zahvati lociraju izvan osjetljivih područja (određenih za različite sastavnice okoliša) sukladno karakteristikama okoliša, odnosno kako bi se utjecaj umanjio u zonama s umjerenom pogodnosti. Zone su određene kako slijedi:

Zona 1:

Izvan područja:

- staništa navedena na Popisu svih ugroženih i/ili rijetkih stanišnih tipova od nacionalnog i europskog značaja zastupljenih na području Republike Hrvatske;
- područja ekološke mreže HR1000011 *Ribnjaci Grudnjak i Našice*;
- šuma visokog uzgojnog oblika uređajnih razreda vrijednih vrsta drveća (hrastovi, poljski jasen, pitomi kesten, crni orah, bukva) zadnja tri dobna razreda, zaštitnih šuma, šuma za potrebe obrane, edukacije i istraživanja, šuma u nacionalnim parkovima i strogim rezervatima, šumskih sjemenskih objekata te prebornih šuma.

Na udaljenosti:

- vodna tijela površinskih voda, tekućice – 50 m;
- zona 250 m od zaštićenih kulturnih dobara;
- zona 100 m od građevinskih područja naselja.

Zona 2:

- šume mladih i srednjedobnih sastojina (do 2/3 ophodnje) visokog uzgojnog oblika uređajnog razreda vrijednih vrsta drveća (hrastovi, poljski jasen, pitomi kesten, crni orah, bukva) i sve ostale šume visokog uzgojnog oblika, šumske kulture i plantaže, raznodobne šume;
- poplavna područja s velikom vjerojatnošću pojavljivanja poplava (povratno razdoblje 25 godina).

Zona 3:

Prostor u kojem nema osobito vrijednih, odnosno osjetljivih područja.

Planirani zahvat, to jest bušenje istražnih geotermalnih bušotina se izvodi uz kontinuirani optok bušotine radnim fluidom (isplaka). Optok se odvija u zatvorenom sustavu. Kao radni fluidi kod izvedbe bušotine koristit će se isplaka na bazi vode. Pod nazivom radni fluidi za izradu bušotine podrazumijevaju se svi radni fluidi u procesu izrade i osvajanja bušotine (isplaka, otežana voda). Isplaka se sastoji od tekuće i čvrste faze. Kruta faza se najčešće sastoji od gline, krhotina stijena, oteživača i materijala za saniranje gubitaka. Tijekom izrade bušotine, hidrostatski tlak isplačnog stupca je veći od pornog tlaka u okolnim stijenama. Zbog razlike u tlakovima tekuća faza isplake (isplačni filtrat) počinje infiltrirati u propusne i porozne stijene. U poroznim će stijenama doći do filtriranja, to jest odvajanja tekuće faze koja plitko ulazi u porozne stijene, dok će se na obodu stijena stvarati takozvani isplačni kolač, odnosno oblog, sastavljen od čvrstih čestica iz isplake. U cilju poboljšanja glinene obloge, to jest smanjenja filtracije koristi se bentonit, prirodni i sintetički polimeri i drugo. Isplačni kolač ima vrlo nisku propusnost (praktički je nepropustan) te kada se jednom formira sprječava daljnju infiltraciju isplačnog filtrata u okolnu stijensku masu. U sklopu svakog bušotinskog radnog prostora izrađuje se plato za smještaj *sand trapa*, to jest otvoreni ukopani armirano-betonski spremnik zapremnine oko 60 m³, u kojem završava sustav betonskih kanala koji pokriva popločani prostor postrojenja. Izgrađeni bazen biti će podijeljen na dva dijela. Veći bazen služiti će za prihvata čvrstih čestica iz nabušenog materijala, dok je manji predviđen za prihvata tekuće faze iz sustava odvodnih kanala te dijela tekuće faze iz većeg bazena preko preljeva. Manji bazen biti će povezan betonskim kanalom s privremenim odlagalištem za nabušeni materijal (sprečavanje izlivanja iz bazena na radni prostor). Nakon pročišćavanja isplake, preostala količina iskorištenog tehnološkog fluida predat će se ovlaštenoj osobi. Kruta faza se solidificira u predviđenim čeličnim kontejnerima i propisno odlaže na prethodno pripremljenu vodonepropusnu podlogu (HDPE folija). Bušotinski radni prostor se izvodi na način koji će osigurati prihvata i transport onečišćene oborinske vode i vode iz procesa izrade bušotine (pranje i čišćenje) sustavom nepropusnih kanala do isplačne jame. Za pripremu isplake i cementne kaše koristit će se tehnološka voda, koja će se dopremati auto-cisternama te prihvaćati u rezervoare koji su sastavni dio opreme za bušaća postrojenja. Dio vode će se koristiti i za sanitarne potrebe. Tijekom obavljanja naftno-rudarskih radova na bušotinskim radnim prostorima neće biti oštećenja onečišćenih otpadnih voda u okolni teren. Opasni otpadni fluidi, na primjer kiseline, ne ispuštaju se nekontrolirano u okoliš, već se prihvaćaju u zatvorene metalne spremnike, pripremaju za odvoz – neutralizacijom i predaju ovlaštenoj osobi. Rukovanje kemikalijama koje se koriste u tehnološkom procesu izrade i obrade bušotina mora biti sukladno uputama za rukovanje koje izdaju njihovi proizvođači (STL), to jest predstavljaju opasnost kao onečišćivači samo u slučaju nekontroliranog događaja. Uređenje prostora za smještaj spremnika goriva – površine na bušotinskim radnim prostorima služe za privremeni smještaj spremnika goriva, na propisano zbijenu podlogu postavljaju se armirano betonske ploče (talpe) posložene jedna do druge te se na navedeno pripremljenu površinu postavljaju dva čelična rešetkasta nosača na koja se poprečno postavljaju dva prenosiva dvoplošna spremnika za dizelsko gorivo, svaki zapremnine 20 m³, dok su rešetkasti nosači i rezervoari dio bušaćeg postrojenja. Kako bi se utvrdio mogući utjecaj na vodu, za svaku istražnu bušotinu izraditi će se dva piezometra, koji će biti smješteni na rubovima bušotinskog radnog prostora, a koristit će se za uzimanje uzoraka vode za analizu. Izraditi će se sabirne jame volumena 5 m³ za potrebe prikupljanja otpadnih voda iz kontejnera za smještaj i rad djelatnika. Cijeli sustav izvođenja naftno-rudarskih radova (postrojenja i tehnologija) je projektiran i izveden na način da bude siguran za okoliš. Do mogućeg onečišćenja okoliša može doći isključivo u okolnostima nekontroliranog

događaja uzrokovanog erupcijom, havarijom postrojenja/opreme te ljudskim faktorom. Ukoliko se poštuju predložena ograničenja, moguće je isključiti negativan utjecaj na površinska i podzemna vodna tijela, uz poštivanje mjera 1., 2 te 5. – 9. i provedbom točaka 2. i 3. programa praćenja stanja propisanih u točki I. Rješenja. Najznačajniji utjecaji planiranog zahvata na tlo i poljoprivredno zemljište očekuju se tijekom provođenja građevinskih radova na novo zahvaćenim površinama tla i poljoprivrednog zemljišta u vidu iskopa zemljanog materijala, odstranjivanja površinskog plodnog sloja tla (humusa) te zbijanja tla uzrokovano čestim prohodom teške mehanizacije (građevinskih strojeva). Navedeni negativni utjecaji očekuju se na perspektivnom području tijekom smještaja/građenja bušotinskih radnih prostora s pripadajućom opremom i izgradnjom dvije istražne geotermalne bušotine. S obzirom na karakteristike i trajanje zahvata, utjecaj na tlo i poljoprivredno zemljište bit će privremenog karaktera. U slučaju da je bušotina negativna, to jest da svojstva pretpostavljenog ležišta nisu zadovoljavajuća, provodit će se trajno napuštanje bušotine koje uključuje čišćenje okoline bušotine (uređenje radnog prostora) i omogućavanje da se zemljište upotrijebi za druge namjene (mjera 3. propisana u točki I. Rješenja). U slučaju pozitivnog ishoda bušotine, ista će se privremeno napustiti, a bušotinski radni prostor svesti na optimalnu veličinu. Moguća onečišćenja tla u najvećoj mjeri ovise o nekontroliranim događajima te ljudskoj pogrešci (nepostojanje ili nepridržavanje sigurnosnih postupaka). Pri rukovanju građevinskim strojevima i mehanizacijom može doći do nekontroliranog izlivanja štetnih tekućina (goriva, ulja, masti i slično) u tlo, što se može izbjeći primjenom odgovarajućih tehničkih mjera zaštite, prikladnom organizacijom radilišta, što je predviđeno Idejnim projektom, te opreznim i odgovornim rukovanjem. Ovisno o smještaju bušotinskih radnih prostora moguća je pojava utjecaja na zauzimanje poljoprivrednih površina i prenamjenu poljoprivrednog zemljišta P2 i P3. Kako bi se taj utjecaj smanjio na najmanju moguću mjeru, određena su prethodno navedena prostorna ograničenja za smještaj bušotinskih radnih prostora te su propisane odgovarajuće mjere zaštite tla i poljoprivrednog zemljišta (mjere 4., 18. i 19. propisane u točki I. Rješenja) i program praćenja agroekološkog stanja tla (točka 1. programa praćenja stanja okoliša propisana u točki I. Rješenja). Tijekom izvođenja građevinskih radova na bušotinskim radnim prostorima mogući su negativni utjecaji na kvalitetu zraka uslijed nastajanja ispušnih plinova vozila i mehanizacije koja će se koristiti na gradilištu, povećanih količina prašine koja će nastajati tijekom izvođenja građevinskih radova te kretanja kamiona i radnih strojeva. Prašina nastaje prilikom rada transportnih sredstava, utovara i istovara te na radnim površinama. Određenim mjerama i odgovornim postupanjem (na primjer prilagođenom brzinom kretanja vozila, prskanjem rastresitih površina vodom) moguće ih je jedino ograničiti, odnosno smanjiti. Izgaranjem fosilnih goriva mehanizacije i vozila korištenih pri izvođenju radova nastaju ispušni plinovi, no s obzirom na ograničen vremenski period izvođenja radova, ne očekuju se značajne emisije onečišćujućih tvari u zrak. Tijekom izvedbe istražnih bušotina bit će postavljena baklja na kojoj će se spaliti manje količine plina. Utjecaj ovih emisija ovisi o sastavu plina, no one nisu značajne s aspekta utjecaja na kvalitetu zraka, budući da je period spaljivanja vrlo kratak. U slučaju nekomercijalnog otkrića geotermalne vode, odgovarajuća istražna bušotina će se sanirati te će se promatrano područje vratiti u izvorno stanje. Za vrijeme sanacije doći će do negativnog utjecaja na kvalitetu zraka uslijed rada građevinskih strojeva, kao što je slučaj i tijekom građenja. Navedene emisije moguće je smanjiti određenim mjerama i odgovornim postupanjem. Sukladno navedenom, procjenjuje se da su mogući utjecaji planiranog zahvata na kvalitetu zraka niskog intenziteta. Ne očekuje se negativan utjecaj planiranog zahvata na klimatske promjene, kao ni negativan utjecaj klimatskih promjena na predmetni zahvat. Osnovni utjecaj planiranog zahvata na krajobraz u fazi građenja nastat će u zauzimanjem novih površina, što će u fazi ispitivanja bušotine privremeno onemogućiti korištenje tog prostora u osnovne svrhe. Navedene promjene će utjecati na promjenu karaktera površinskog pokrova od poljoprivrednog prema industrijskom. Tijekom rada planiranih istražnih bušotina krajobrazne značajke će biti djelomično narušene. S obzirom na to da u trenutačnoj fazi projekta nisu precizno određene točne lokacije bušotine, nije moguće odrediti specifičnu zonu vizualne izloženosti. Sukladno navedenom te imajući u vidu činjenicu da se u ovom slučaju radi o privremenim istražnim bušotinama, a krajobraz u koji će potencijalno biti smješten nije od posebno visoke vrijednosti, ne očekuje se

značajan negativan utjecaj planiranog zahvata na krajobraz. Ako istražne bušotine budu smještene u skladu sa zonacijom pogodnosti za smještaj istih te ako se postupa u skladu s mjerom 20. propisanoj u točki I. Rješenja, ne očekuje se negativan utjecaj planiranog zahvata na kulturno-povijesnu baštinu. Imajući u vidu da postoji mala mogućnost negativnog utjecaja planiranog zahvata na šume i šumarstvo te divljač i lovstvo u vidu krčenja šumskih sastojina te fragmentacije postojećih lovišta, primjenom mjera 11. – 17. propisanih u točki I. Rješenja, kao i jasnim definiranjem prostornih ograničenja za pozicioniranje bušotinskih radnih prostora (što uključuje i ograničenja vezana uz šumarstvo), navedeni utjecaj na šume i šumarstvo te divljač i lovstvo svest će se na prihvatljivu razinu. Povećanje razine buke na lokaciji planiranog zahvata privremeno će biti uzrokovano radom građevinskih strojeva, dok će glavni utjecaj buke biti na bušotinskom radnom prostoru uzrokovano radom motora na bušačem postrojenju i kod cementacije kolone radom agregata. Na temelju ranije provedenih proračuna na sličnim projektima, a promatrajući bušotinu kao točkasti izvor zvuka odnosno buke, dobivena je očekivana razina buke od 65 dB (A) za zonu radijusa 58 m, odnosno 55 dB (A) za zonu radijusa 82 m. Nastale emisije buke su neizbježne, privremenog karaktera i kratkotrajnog utjecaja, dominantnog na predmetnim lokacijama i bez daljnjih, trajnih posljedica na okoliš. Sukladno navedenom, izvedbom planiranih bušotina, koje će se nalaziti izvan građevinskih područja naselja, ne očekuje se negativan utjecaj uslijed emisije buke. Zbrinjavanje svih nastalih vrsta otpada tijekom izgradnje i korištenja zahvata (uključujući i isplaku te preostalu količina iskorištenog tehnološkog fluida) osigurat će se sukladno propisima koji reguliraju gospodarenje pojedinim vrstama otpada te je na taj način utjecaj od otpada sveden na minimum. Na bušotinskim radnim prostorima će biti postavljeni rasvjetni stupovi (halogeni reflektori) kako bi se omogućio noćni rad, tako da osvijetljavaju površinu i objekte odozgo prema dolje, a njihova svjetleća površina će biti usmjerena koso prema tlu. Koristit će se rasvjetno tijelo žute svjetlosti koje ne primamljuje veće količine kukaca. Rasvjeta će biti postavljena u skladu s propisima iz područja zaštite od svjetlosnog onečišćenja. Vrijeme trajanja građevinskih radova izrade bušotinskih radnih prostora iznosi od 45 do 60 dana, dok će izrada kanala bušotine i ispitivanje trajati od 60 do 90 dana.. S obzirom na navedeno, utjecaj svjetlosnog onečišćenja je privremenog trajanja (ograničenog na vrijeme trajanja istražnih radova) te će se položaj u prostoru mijenjati. S obzirom na navedeno, neće doći do trajnog negativnog utjecaja svjetlosnog onečišćenja te se predmetni utjecaj smatra prihvatljivim. Provedbom planiranog zahvata neće doći do negativnog utjecaja na stanovništvo, uz obvezu pridržavanja ovim postupkom definiranih uvjeta za ograničenje smještaja istražnih bušotina u prostoru. Tijekom građenja, svakodnevni život stanovništva u naseljima mogu eventualno poremetiti kretanja građevinskih strojeva i vozila. Negativan utjecaj očitovat će se u smanjenoj mogućnosti nesmetanog korištenja prometnica tijekom transporta materijala i opreme. Mehanizacijska pomagala i strojevi koji će povremeno prometovati kroz naselja usporavat će i ometati prometnu protočnost te stvarati određenu buku i zastoje. Također, mogli bi oštetiti kolnik i nanositi na njega ostatke zemlje i neisprane ostatke građevinskog materijala. Navedeni će utjecaji biti privremeni, trajat će do završetka radova te neće biti izraženi, to jest značajni. Cijeli sustav izvođenja naftno-rudarskih radova (postrojenja i tehnologija) je projektiran i izveden na način da bude siguran za okoliš. Do onečišćenja okoliša može doći isključivo u okolnostima nekontroliranog događaja uslijed kvara na postrojenju, ljudske pogreške i/ili nesukladnosti u procesu. Za radne i bušotinske fluide te kemikalije koje se koriste tijekom izvođenja naftno-rudarskih radova, potrebno je na mjestu rada osigurati primjenu Sigurnosno tehnički listovi – STL (engl. *Material Safety Data Sheet* – MSDS) te ostale pripadajuće dokumentacije u kojoj je definiran način otklanjanja opasnosti. Sustav preventera (BOP), zajedno s ostalom opremom primjenjuje se za zatvaranje ušća bušotine i omogućavanje kontrole izbacivanja fluida prije nego dođe do eventualne erupcije. U slučaju nekontroliranog događaja, ovisno o težini posljedica, rijetko se mogu očekivati, samo u najtežim slučajevima i trajne posljedice po okoliš, već isključivo manja materijalna šteta za sanaciju posljedica nekontroliranog događaja. Po uočenom nekontroliranom događaju u najkraćem roku poduzimaju se radnje/aktivnosti kojima se onemogućuje povećanje i daljnje širenje postojećeg onečišćenja te se pristupa sanaciji onečišćenoga prostora. Također, razmještaj elemenata postrojenja te vatrogasnih sredstava i opreme tijekom

izvođenja naftno-rudarskih radova mora biti izvješten i dostupan svim sudionicima radnog procesa. Izvođač radova te nositelj zahvata mora svojim internim dokumentima propisati mjere i postupke zaštite od požara te način ponašanja za radnike koji rade na izvođenju radova te ostalih prisutnih osoba na radilištu. Prva zona opasnosti od eksplozije nalazi se jedan metar oko i iznad isplačnog bazena s vibracijskim sitom gdje dolazi do odvajanja nabušenih krhotina od isplake, jedan metar oko bušotinske glave i jedan metar oko dišnih ventila spremnika za gorivo. Druga zona opasnosti od eksplozije nalazi se 7,5 metara od osi bušotine, 4,5 metra iznad površine vrtaćeg stola, 4,5 metra od i iznad isplačnog bazena s vibracijskim sitom i bazena za pročišćavanje isplake te 2 metra oko dišnih ventila na spremnicima za gorivo. Odvođenje statičkog elektriciteta, kao i moguća atmosferska pražnjenja kao uzročnika izazivanja eksplozije, sprječava se sustavom međusobnog spajanja metalnih masa i njihovog spajanja na uzemljenje. Sva elektro oprema i uređaji koji će se nalaziti u zoni opasnosti od eksplozije na bušotinskom radnom prostoru bit će izvedeni u odgovarajućoj protueksplozijskoj zaštiti. Ukupni kumulativni utjecaj bušotina može se očitovati u privremenom zauzeću površina bušotinskih radnih prostora i emisijama tijekom istražne faze. Utjecaj istražnog bušenja je ograničenog trajanja (maksimalno pet mjeseci po bušotini) te nakon završetka istražne faze isti prestaje i dodatno se smanjuje sanacijom bušotinskog radnog prostora te dovođenjem istog u stanje blisko prvotnom. Predmetnim postupkom ocjene o potrebi procjene utjecaja na okoliš procijenjeno je i ocijenjeno da planirani zahvat, s obzirom na postavljena ograničenja te propisane mjere zaštite okoliša i program praćenja stanja okoliša, neće imati značajan negativan utjecaj na okoliš i ostale elemente prostora. S obzirom na to da su zahvati lokalni i da njihova realizacija ne zahtjeva prenamjenu velikih površina tla i poljoprivrednog zemljišta te je rad istražne bušotine vremenski ograničen, odnosno privremen, kumulativni utjecaj je zanemariv. S obzirom na vrste zahvata koji su planirani na širem području, kao i tipu planiranog zahvata (istražne bušotine) te vremensko trajanje izvođenja istražnih radova, procijenjeno je kako u blizini nema izgrađenih i planiranih objekata s kojima bi predmetni zahvat mogao kumulativno značajno negativno utjecati na okoliš ili na koje bi isti mogao imati negativan utjecaj. Zbog prirode i lokalnog karaktera planiranog zahvata te velike udaljenosti od susjednih država (oko 2 km od granice s Mađarskom), ne očekuje se negativan prekogranični utjecaj na okoliš.

Unutar preliminarnog istražnog prostora „Bockovac“ ne nalaze se područja zaštićena u nekoj od devet kategorija zaštićenih područja sukladno odredbama Zakona o zaštiti prirode. Najzastupljenija staništa unutar preliminarnog područja su poljoprivredna staništa. Od ostalih stanišnih tipova unutar preliminarnog područja nalaze se šume, travnjaci, šikare, vodena staništa, trašćaci, rogozici, visoki šiljevi i visoki šaševi te izgrađena područja. Zahvatom je planirana izvedba dvije bušotine s bušotinskim radnim prostorom te izvedba laguna za proizvodno ispitivanje geotermalnih voda. Izgradnjom zahvata doći će do zauzeća staništa na površini oko 4,9 ha. S obzirom na to da je predložena zona pogodnosti za smještaj bušotinskih radnih prostora, čijom zonacijom se predlaže izbjegavanje ugroženih i/ili rijetkih staništa te uzevši u obzir izvršenu analizu potencijalnih utjecaja na sastavnice okoliša (izuzev ekološke mreže), planirani zahvat neće imati značajnijih negativnih utjecaja na bioraznolikost, uz primjenu mjere 10. propisane u točki I. Rješenja.

Prema Uredbi o ekološkoj mreži i nadležnostima javnih ustanova za upravljanje područjima ekološke mreže („Narodne novine“, broj 80/19 i 119/23) područje lokacija planiranog zahvata se nalazi unutar područja ekološke mreže, područja očuvanja značajnog za ptice (POP) HR1000011 *Ribnjaci Grudnjak i Našice*. Iako se preliminarni istražni prostor „Bockovac“ nalazi unutar POP-a HR 1000011 *Ribnjaci Grudnjak i Našice*, planirane dvije bušotine temeljem predložene zonacije pogodnosti neće biti smještene unutar navedenog POP-a. Lokacija preliminarnog istražnog prostora potencijalno predstavlja stanište pogodno za pojedine ciljne vrste POP-a HR1000011 *Ribnjaci Grudnjak i Našice*. S obzirom na to da će se planirane bušotine nalaziti izvan područja ekološke mreže te su staništa pogodna za ciljne vrste široko rasprostranjena unutar POP-a HR1000011 *Ribnjaci Grudnjak i Našice*, provedbom planiranog zahvata neće doći do značajnih negativnih utjecaja na ciljne vrste navedenog područja ekološke mreže. S obzirom na navedeno, mogućnost značajnih negativnih utjecaja zahvata (samostalnih i kumulativnih) na ciljeve očuvanja i cjelovitost

navedenog područja ekološke mreže može se isključiti te stoga nije potrebno provesti glavnu ocjenu prihvatljivosti za ekološku mrežu.

Točka I. ovog rješenja temelji se na tome da je Ministarstvo sukladno članku 81. stavku 1. i članku 90. stavku 6. Zakona o zaštiti okoliša, te članku 24. stavku 1. i članku 27. stavcima 1. i 3. Uredbe ocijenilo, na temelju dostavljene dokumentacije (Elaborata zaštite okoliša) i mišljenja nadležnih tijela, a prema kriterijima iz Priloga V. Uredbe, da planirani zahvat neće imati značajan negativan utjecaj na okoliš, uz primjenu mjera zaštite okoliša i provedbu programa praćenja stanja okoliša propisanih u točki I. izreke ovog rješenja te stoga nije potrebno provesti postupak procjene utjecaja na okoliš.

Točka II. ovog rješenja temelji se na tome da je Ministarstvo sukladno odredbama članka 90. stavka 3. Zakona o zaštiti okoliša i članka 30. stavka 9. Zakona o zaštiti prirode u okviru postupka ocjene o potrebi procjene provelo prethodnu ocjenu prihvatljivosti za ekološku mrežu te isključilo mogućnost značajnijeg utjecaja na ekološku mrežu i stoga nije potrebno provesti glavnu ocjenu prihvatljivosti za ekološku mrežu.

Točka III. ovog rješenja, rok važenja rješenja, propisana je u skladu s člankom 92. stavkom 3. Zakona o zaštiti okoliša.

Točka IV. ovog rješenja, mogućnost produženja važenja rješenja, propisana je u skladu s člankom 92. stavkom 4. Zakona o zaštiti okoliša.

Točka V. ovog rješenja o obvezi objave rješenja na internetskim stranicama Ministarstva, utvrđena je na temelju članka 91. stavka 2. Zakona o zaštiti okoliša.

UPUTA O PRAVNOM LIJEKU:

Ovo rješenje je izvršno u upravnom postupku i protiv njega se ne može izjaviti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor. Upravni spor pokreće se tužbom Upravnom sudu u Osijeku, Trg Ante Starčevića 7/II, u roku 30 dana od dana dostave ovog rješenja. Tužba se predaje navedenom upravnom sudu neposredno u pisanom obliku, usmeno na zapisnik ili se šalje poštom, odnosno dostavlja elektronički.

DOSTAVITI:

1. Agencija za ugljikovodike, Miramarska cesta 24, 10000 Zagreb (**R! s povratnicom!**)